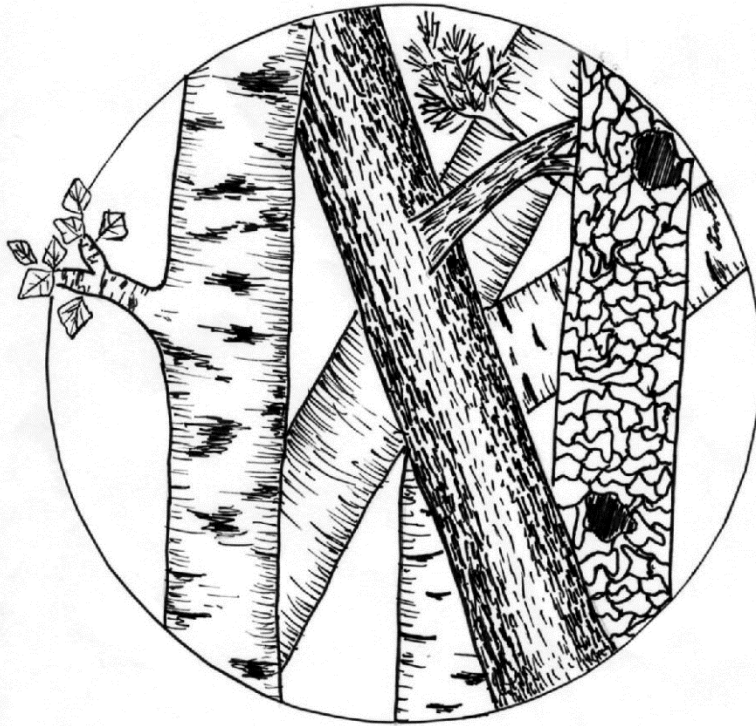

Yhdessä vahvaksi yhteisöksi – Ei kiusaamiselle

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Niipperin koulu, 2024-2025

1. Hyvinvoinnin mittarit

Tavoite: *Koululla on menetelmä, jonka avulla seurataan oppilaiden ja opiskelijoiden arkea ja jaksamista. Tietoa käytetään kiusaamisen ehkäisemiseen sekä siihen puuttumiseen monin eri keinoin.*

- Syksyisin luokat käydään luokkakohtaisesti läpi opiskeluhoitoryhmän ja luokanopettajan kanssa. Ennen tätä tapaamista jokainen oppilas vastaa nimettömänä hyvinvointiin liittyvään luokkakyselyyn. Mahdollisuuksien mukaan opiskeluhoutohenkilöstö vierailee luokissa ennen luokkakohtaista oppilashuollon kokousta. Näiden toimien avulla pyritään saamaan tietoa sen hetkisestä tilanteesta luokissa ja vaikuttamaan ryhmän käytökseen ja sosiaalisiin suhteisiin ennakoivasti. Kyselyssä, luokkavierailulla tai keskusteluissa ilmeneviin huoliin tai haasteisiin puututaan suunnitelmallisesti. Kyselyn pohjalta jokaisessa luokassa pidetään YHR-tunti, jossa mietitään luokan kanssa keinoja ja tavoitteita yhteisen hyvinvoinnin lisäämiseksi / säilyttämiseksi esimerkiksi kuumailmapallomallin avulla.
- Ensimmäisen luokan opettajat tapaavat jokaisen perheen elo-syyskuussa henkilökohtaisissa keskusteluissa, jotta luottamuksellinen yhteistyö saadaan tukevasti alkuun. Myös muiden luokkien opettajat tapaavat perheitä matalalla kynnyksellä tarpeen vaatiessa.
- Arviointikeskustelut käydään joka luokassa oppilaan ja huoltajan kanssa tammi-helmikuussa. Jokaisessa arviointikeskustelussa otetaan esiin myös hyvinvoinnin ja kiusaamisen teemat.
- Kouluterveyskysely 4. ja 5.luokille keväisin. YHR käy tulokset läpi ja tarvittaessa niitä käsitellään koulussa laajemmin.
- Kiusaamistilanteen kartoittamiseksi tehdään joka luokka-asteelle syksyisin kysely.
- Oppilas- ja huoltajakyselyt toteutetaan osana koulun arviointia Espoon aikataulun mukaisesti. Tuloksista tiedotetaan oppilaita, huoltajia, koulun henkilöstöä opiskeluhoutohenkilökunnan toteaman tarpeen ja suunnitelman mukaisesti ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Osallistetaan myös oppilaita miettimään toimenpiteitä kehityskohteisiin.

2. Sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat

Tavoite: *Koululla on käytössä työkalupakki sosiaalisten tilanteiden ja tunteiden tunnistamista sekä uusien taitojen oppimista varten. On helpompaa tehdä jotain, kun on välineet, joilla toimia.*

- Koulussamme on luokilla Timanttitunti kerran viikossa, jossa harjoitellaan sosiaalisia taitoja. Käytössä ovat mm. Arvokas-materiaalit, Kiva Koulu -materiaalit, Huomaa hyvä -materiaalit ja Lions Quest –materiaalit. Koulumme opettajia on koulutettu myös isommille oppilaille suunnatun Friends-tunnetaitomateriaalin opettamiseen. Lisäksi opettajat käyttävät ja etsivät aktiivisesti erilaisia toimintatapoja ja -malleja oman luokkansa tarpeisiin. Erilaisia malleja käytetään vuosittain luokkien tarpeiden mukaisesti. Koulu on laatinut Timanttiportaatin, johon on kerätty materiaaleja ja vinkkejä eri luokka-asteille teemoittain hyvinvointiin liittyen. Tavoitteena on, että hyvinvointiteemat on käsitelty laajasti alakoulun loppuun mennessä.
- Keväällä 2025 koulun 4.-5.-luokkalaiset osallistuvat seurakunnan järjestämään sosiaalisen vahvistamisen hankkeeseen, jossa käsitellään mm. yhteisöllisyyteen, kaveritaitoihin ja tunnetaitoihin liittyviä asioita.
- Lapsia suojaa kiusaamiselta parhaiten hyvä itsetunto, sosiaaliset taidot ja toimivat ihmissuhteet. Näitä asioita pyritään tukemaan monin eri tavoin päivittäisessä koulutyössä.

3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt

Tavoite: *Koululla on säännöt, jotka auttavat sekä ennaltaehkäisemään kiusaamista että puuttumaan siihen jämäkästi ongelmien jo alettua.*

- Koulussamme on selkeät järjestyssäännöt, jotka käydään oppilaiden kanssa läpi joka syksy ja aina tarvittaessa. Sääntöjä päivitetään tarpeen mukaan. Lisäksi jokainen luokka laatii lukuvuoden alun ryhmäyttämisen yhteydessä luokan omat säännöt.
- Lapsille osoitetaan selvästi, että kiusaaminen on ehdottoman kiellettyä kaikissa olosuhteissa.
- Ennaltaehkäisevällä toiminnalla on tärkeä rooli kiusaamisen ehkäisemisessä. Tärkeintä on ilmapiiri, jonka henkilökunta yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa luo kouluun. Kiusaamista ehkäistään parhaiten rakentamalla jatkuvasti päivittäisessä koulutyössä suvaitsevaisuutta lisäävää ja erilaisuutta hyväksyvää ilmapiiriä, jossa toisia kannustetaan ja toisista pidetään huolta.
- Avoin ja luottamuksellinen kanssakäyminen kodin ja koulun välillä edesauttaa oppilaan tilanteen ymmärtämistä kokonaisvaltaisesti.
- Kiusaamiseen puututaan järjestelmällisesti porrasmallin mukaisesti.

4. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen

Tavoite: Ryhmäyttäminen on koulussa arkipäivää ja jatkuvaa läpi lukuvuoden. Jatkuva ryhmäyttäminen vahvistaa ryhmän toimintakykyä, parantaa ilmapiiriä ja lisää turvallisuudentunnetta.

- Pidämme ryhmäyttämistä tärkeänä. Hyvä ryhmähenki ennaltaehkäisee kiusaamista. Ryhmäyttämistä toteutetaan niin luokittain kuin koko koulun tasolla. Pidämme tärkeänä myös huoltajien ryhmäytymistä osaksi kouluyhteisöä.
- Niipperin koulu on ollut mukana Hyvä näkyviin Pohjois-Espoossa –hankkeessa ja jatkaa edelleen tämän ajatuksen mukaista toimintaa esimerkiksi valinnaiskurssin muodossa.
- Jokaisella luokalla on kiinteä Timanttitunti lukujärjestyksessä, jossa viikoittain ryhmätetään ja harjoitellaan sosiaalisia taitoja. Pyrimme luomaan avoimen, kannustavan, luottamuksellisen ja välittävän ilmapiirin, jossa jokainen uskaltaa olla oma itsensä. Tällaisessa ilmapiirissä mahdollisista kiusaamistapauksista on helppo kertoa aikuiselle, oli sitten kiusattu tai silminnäkijä. Ryhmäytymiseen kiinnitetään erityistä huomiota lukuvuoden alussa ja uusien oppilaiden tullessa luokkaan.
- Koulun aikuiset ja lapset tuntevat hyvin toisensa. Olemme helposti lähestyttävä lähikoulu niin lapsille kuin aikuisillekin.
- **Koulussa on oppilaita osallistava toimintakulttuuri (luokkavastuut muun muassa välkäleikitys, työtori, Hyvä näkyviin - valinnainen)**
- **Koulussa on aktiivinen oppilaskunnan hallitus**, joka järjestää säännöllisesti tapahtumia ja tempauksia vahvistaen koulun yhteisöllistä ilmapiiriä.
- **Kummioppilastoiminnalla** kannustetaan isompia pitämään pienemmistä huolta.
- **Oppilaiden pitämät välkäkerhot** yli luokkatasojen luovat myönteistä ilmapiiriä.
- Valinnaisissa 4.-6.lk oppilaat työskentelevät sekaryhmissä yhdessä. Koulun oppilaat tutustuvat näin toisiinsa ja oppivat tekemään yhteistyötä yli luokkarajojen.
- **Toiminnalliset koko koulun tuokiot/päivät** (esimerkiksi yhteiset ulkoilu- ja liikuntapäivät tai pajapäivät) vahvistavat yhteenkuuluvuutta.
- Tarvittaessa opiskeluhoitoryhmän tuki.

- Seuranta: Luokkakohtaisesti ryhmäytymiseen liittyvät seikat käydään läpi lukukausittain YHR-tapaamisissa.

5. Opiskeluhuollon edustajat tapaavat pienryhmissä aloittavat 7. luokan oppilaat sekä toisen asteen koulutuksen uudet opiskelijat

Tämä tavoite ei koske alakouluamme.

6. Sähköiset palautekanavat

Tavoite: *Perusopetuksessa kaikilla oppilailla ja huoltajilla on tiedossaan ja käytettävissään helppo tapa ilmoittaa huomioista kiusaamiseen liittyen.*

- Koulun käyttöön avattiin keväällä 2021 sähköpostiosoite eikiusaamiselle.niipperinkoulu@espoo.fi.
- Sähköpostia kokeiltiin yksi lukuvuosi, mutta sen käytöstä luovuttiin, koska sinne ei tullut yhtään ilmoitusta. Huoltajat ovat kouluun yhteydessä Wilman välityksellä, eivätkä alakoulun oppilaat vielä juuri käytä sähköpostia. Oppilaita rohkaistaan kertomaan kiusaamisesta koulun aikuisille matalalla kynnyksellä.
- Oppilaiden käyttöön otettiin keväällä 2021 koulussa myös postilaatikko, jonne sai nimettömästi jättää viestejä YHR-ryhmälle hyvinvointiin ja kiusaamiseen liittyen. Lukollinen postilaatikko sijaitsee opiskeluhohtosiivessä ja terveydenhoitaja seuraa sinne tulevia viestejä säännöllisesti. Myös tämä postilaatikko oli vähällä käytöllä. Sille pohditaan uutta käyttötarkoitusta esimerkiksi hyvien tekojen ilmiäntämiseen. Postilaatikko tulisi siirtää näkyvämmälle paikalle.

7. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt

Tavoite: *Koulussa tunnistetaan eri toimijoiden roolit kiusaamisen ehkäisyssä. Toiminta kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.*

- Kiusaamisen estävä toiminta on kaikkien koulussa toimivien aikuisten vastuulla.

- Rehtori ja yhteisöllinen opiskeluhoito johtavat kiusaamista estävää toimintaa.

8. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö

Tavoite: *Koulussa on ymmärrystä ja osaamista restoratiiviseen lähestymistapaan. Restoratiivinen lähestymistapa korostaa kohtaamiseen, keskusteluun ja yhteistyöhön perustuvaa myönteistä prosessia, jossa pyritään osapuolten välisen ymmärryksen lisääntymiseen. Se vahvistaa valmiutta haastavien tilanteiden sovitteluun rakentavasti, osallisuutta vahvistaen.*

- Koulumme aikuiset ja osa oppilaista kävi VerSo-koulutuksen keväällä 2022. Oppilaita koulutettiin vertaissovittelijoiksi pieniin riitatilanteisiin.
- Syksyllä 2023 koulutettiin uusia VerSo-oppilaita ja aktiivinen sovittelutoiminta jatkuu. Viime lukuvuonna toimintaa oli viikoittain.

9. Nimikkoaikuinen paljon kiusatuksi tulleelle

Tavoite: *Kiusaamisen kohteeksi joutuneella oppilaalla on nimettynä turvallinen aikuinen, joka auttaa ja tukee eteenpäin.*

- Säännölliset kiusaamisen kohteeksi joutunut oppilas saa itse nimetä / toivoa koulun aikuisen tukihenkilöksi. Tämä vaihe on kirjattuna puuttumisen portaakkoon jatkoseurannasta.
- Tukihenkilöksi valittu aikuinen tapaa lapsen akuuttivaiheessa tiiviisti (esim. Check in – check out –tyyppisesti). Opiskeluhoitohenkilöstön tuki taustalla.

10. Tukevan oppilastoiminnan kehittäminen ja vahvistaminen

Tavoite: *Kouluyhteisössä kaikki otetaan mukaan kiusaamisen ehkäisyyn. Näin vahvistetaan kiusaamista vähentävää ilmapiiriä.*

- Jos kiusaamistilanteita alkaa esiintyä, otetaan käyttöön tukioppilaat kiusatun tueksi (esimerkiksi Työtoritehtävänä). Tällä hetkellä kiusaamistilanne on koulussa rauhallinen.
- Koulussa on 5.-6.-luokkalaisten oppilaiden luokkavastuuna välkkäleikitys. Tavoitteena on järjestää mielekästä tekemistä ja seuraa välitunneille, jottei kukaan joudu olemaan välitunneilla yksin.

11. Vertaistukitoiminta

Tavoite: *Kiusatuksi tulleella oppilaalla on mahdollisuus jakaa kokemuksiaan ja saada vertaistukea muilta.*

Koulullamme kävi nuorisotyöntekijöitä esittäytymässä kuudesluokkalaisille ja keskustelemassa heidän kanssaan. Sovimme, että koululta ollaan nuorisotyöntekijöihin tarvittaessa yhteydessä, jos huomaamme vapaa-ajalla olevan tarvetta heidän tukeensa.

12. Niveltäminen ja siirtymätilanteet

Tavoite: *Oppilas saa erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymätilanteissa tukea ja ohjausta. Siirtyminen kouluasteelta toiselle tai toiseen kouluun ovat aina opintopolun kriittisiä kohtia.*

- Esiopetuksesta kouluun oppilaat nivelletään esiopettajan, kelton, laaja-alaisen erityisopettajan ja rehtorin keskusteluilla. Koulutulokkaat kutsutaan yhdessä huoltajiensa kanssa tutustumaan kouluun ja tuleviin luokkakavereihin toukokuussa ennen ensimmäistä luokkaa
- Yläkouluun siirryttäessä luokanopettaja ja erityisopettaja osallistuvat nivellyspalaveriinhin tulevien yläkoulujen kanssa. Oppilaille pyritään järjestämään tutustumispäivä lähiyläkouluihin 6. luokan aikana. Oppilaat osallistuvat tulevan yläkoulun käytäntöjen mukaisiin tutustumispäiviin tai -iltoihin keväällä ennen yläkouluun siirtymistä.
- Jos oppilas siirtyy eri kouluun tai eri koulusta Niipperin kouluun, luokanopettaja huolehtii tiedonsiirrosta tulevan tai lähettävän koulun kanssa. Uusien oppilaiden tullessa luokkaan ja kouluun, kiinnitetään erityinen huomio ryhmäytymiseen.
- Siirtymävaiheessa olevien oppilaiden arviointikeskusteluissa huomioidaan oppilaan tarvitsema tuki ja ohjaus.
- Tavoitteenamme on kehittää yläkouluun siirtyvien oppilaiden nivelvaihetta entistä sujuvammaksi.

13. Huoltajien osallistaminen

Tavoite: *Huoltajilla on tiedossaan, miten oman lapsen koulussa kiusaamista ehkäistään ja miten siihen puututaan.*

- Huoltajia tiedotetaan koulun kiusaamisen vastaisesta työstä sekä kiusaamiseen puuttumisesta Wilma-viestein ja vanhempainilloissa.
- Huoltajat tutustutetaan toisiinsa osallistavilla menetelmillä koulutaipaleen alusta asti. Vuorovaikutteisuus on tärkeää. Tässä tehtävässä merkityksellisiä ovat Niipperin koulun perinteiset juhlat ja yhteiset kokoontumiset, jotka kokoavat laajasti oppilaiden perheet yhteen.
- Toiminnalliset vanhempainillat

14. Puuttumisen portaat

Tavoite: *Koulussa on selkeä toimintatapa kiusaamiseen puuttumiseen. Sovittu toimintamalli on oppilaiden, huoltajien sekä kaikkien koulun aikuisten tiedossa.*

- Puuttumisen portaat käydään läpi lukuvuosien alussa koulun henkilökunnan kanssa. Puuttumisen portaista tiedotetaan myös oppilaita ja huoltajia lukuvuoden alussa.

Kiusaamiseen puuttumisen portaat

Niipperin koulu

Koulussa tehtävä ennaltaehkäisevä työ

- Ryhmäytytys luokkien ja koulun tasolla
- Käytetään erilaisia sosiaalisia taitoja kehittäviä ohjelmia luokissa
- Timanttitunti kaikissa luokissa viikoittain
- Kyselyt
- Hyvinvoinnin seuraaminen
- Verso-toiminta

Aikuisen välitön puuttuminen oppilaiden väliseen kiusaamisepäilyyn

- Tiedottaminen luokanopettajalle
- Tarvittaessa Someturvaan yhteys
- Luokanopettaja selvittää asiaa. Jos asia saadaan selvitettyä, ei jatkokäsittelyä
- Tieto kotiin asiasta.
- Verso apuna tilanteen kartoittamisessa ja riitojen selvittelyssä

KiVa-tiimi ja seuranta

- Jos kiusaaminen jatkuu, kootaan KiVa-tiimi, joka ottaa asian käsittelyyn. KiVa-tiimi selvittää tilannetta KiVan prosessin mukaisesti
- KiVa-tiimi tiedottaa huoltajia viestitse.
- KiVa-tiimi konsultoi tarvittaessa kuraattoria tai muita YHR:n (Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä) henkilöitä
- KiVa-tiimin tapaukset kirjataan, arkistoidaan ja huoltajia tiedotetaan

Kasvatuskeskustelu ja seuranta

- Jos kiusaaminen jatkuu, kasvatuskeskustelu. Keskusteluun luokanopettajan tueksi YHR:n jäsen. Huoltaja kutsutaan koululle keskusteluun mukaan. Kirjataan Wilman lomakkeelle.
- Sovitaan seurantapäivä
- YHR:n tuki, tarvittaessa kuraattorin asiakkuus

Kutsutaan osapuolten huoltajat koululle

- Tilanteessa huomioidaan aina lapsen etu
- Tarvittaessa YHR-henkilöstöä mukaan
- Seuranta
- Kiusatulle tarjotaan mahdollisuus ehdottaa/valita koulusta nimikkoaikuinen tukihenkilöksi, joka tapaa lapsen akuuttivaiheessa tiiviisti.

Muut koulun kurinpidolliset seuraamukset ja tukitoimet

Esim. Kirjallinen varoitus, määräaikaan erottaminen

Koulun ulkopuolisten toimijoiden konsultointi ja yhteistyö: lastensuojelu, perheneuvola, lasten psykiatrinen yksikkö, perhesosiaalityö, poliisi

Kiusaamistapauksissa edetään portaikkoa, kunnes kiusaaminen loppuu. Jokaisen vaiheen jälkeen tilannetta seurataan. Uusi kiusaamistilanne katkaisee seurannan ja siirtää prosessin seuraavalle portaalle. Oppilas ja huoltaja voivat olla yhteydessä opiskeluhoollon palveluihin kaikissa eri vaiheissa.